

Заш. Лемко

РІК I.

Ч. 22

Львів, 15-го листопада 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ LEMKO, LWÓW, RUSKA 18.**ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.**

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.**Наша слава—наша пісня**

Українська співачка Марія Сокіл, яка співала в жовтні лемківські, чудові пісні на концерті у Львові, виступала на концерті в Ужгороді. Концерт цей відбувся заходом Української Жіночої Секції з повним успіхом.

—0—

Не міг нахвалитися українцями

В українській громаді Гадамвіє (Манітоба, Канада) відбулося свято цього містечка. На свято прибув прем'єр Манітоби, що у своїй промові не міг нахвалитися українцями, які 26 літ тому поселилися тут серед лісів і багон та збудували до сьогодні містечко, що має вже дев'ять українських шкіл, що Гадамвіє може бути зразком для цілої Канади. Це річ для нас дуже цінна, як чужинці нас поважають та бачать, що українці життєздатна Нація.

—0—

А по цьому боці як

Радіостанція з НьюЙорку почала у всі будні тижня вести постійну годину „Голос України“ між 2:30 до 3:30 попол. У програму тієї години входять концертні пописи та виклади українського й англійською мовою.

—0—

І німці українським героям

І церкві св. Варвари у Відні відкрили при участі вищих військових і цивільних достойників пропам'ятну таблицю в честь Українців-воєнків, що згинули у світовій війні.

—0—

І там повіяв інший вітер

Краєвий шкільний інспектор Закарпаття Вондрачек наказав проти-законно учителям вивішувати з нагоди різних свят виключно державний прапор, хоч блакитно-жовтий прапор Закарпаття визнано урядово і законно.

—0—

Англіїці у гостях в українців

Дня 21. вересня ц. р. англійські члени клубу Ротарі відвідували українців в канадійському місті Віліян. Англійських гостей витали українці промовами.

Папський візитатор в Галичині

Римський папа вислав до Галичини апостольського візитатора монаха о. Івана Гудечка, родом чеха. Він обіде цілу Східну Галичину та приглянеться життю і діяльності греко-католиків і їх духовних властей, аби пізніше повідомити про це точно Ватикан.

Внутрішня позичка „Рідній Школі“

Зогляду на теперішній час загальної скрути продовжила Управа Р. Ш. вплачування безпроцентову внутрішню позичку до кінця грудня 1934-го року.

При цій нагоді пригадуємо, що одна внутрішня позичка є 25 зл. На одну позичку може зложитися більше осіб. Можна влатити й більше число позичок — нараз або ратами. Грамоти, як доказ на вплачування позички Р.Ш. вишле Управа Р.Ш. тим, що влатили позичку Рідній Школі в цілості.

Таким чином усі українські інституції, кооперативи, товариства, організації й підприємства та усі українські громадяни мають повну змогу виконати свій обов'язок і дати Рідній Школі таке число позичок, на яке їх стати і яке велить їм дати їхня громадянська совість.

Вірить Головна Управа Рідної Школи, що в цьому ділі українське громадянство сповнить ревно свій обов'язок.

—0—

Листопад

Місяць Українських Інвалідів
Ділом вшануйте діло тих, що своїм зусиллям поставили нас в ряд Націй!

Податкові полекші для жертв повені

Міністр внутрішніх справ Польщі зарядив примінення полекш в самоуправних податках для населення, що потерпіло від повені. Полекші відносяться до вирівна-чих податків для сільських громад, інвестиційних податків; окремих оплат і дорогових доплат та засадничого військового податку.

Міністр поручив виконання того розпорядку воєводам в Торуні, Варшаві, Львові, Кракові, Люблині, Кельцах і в Станиславові.

—0—

Катастрофа безмашинного літака

Під Сяноком розбився зі своїм літаком летун Пйонтковскі, який летів на літаку без мотору.

—0—

Просвітне життя на Закарпатті

По тамтім боці Карпат живуть в підкордонному пасі наші брати лемки. Заселяють вони сторони — від сходу — над річкою Уж, долишні джерела Цірокої, Улички з Глибокою, Ляборця, Ондави з Ладомірною, Топлі (давніше зв. Тополя) аж по Попрад, від південного заходу по ріку Тарчу.

Найважливіше місто на Підкарпатті це Ужгород (Унгвар). Тут знаходиться централь (головний осідок) та філія українського культурного життя при Просвіті. На Закарпатті має Просвіта 10 філій, в Берегові, Мукачеві, Перечині, Рахові, Ужгороді (філія і централь), в Пряшеві, Тячеві та Братиславі.

Усіх читалень є 215, членів 13 тисяч, аматорських гуртків 110, що дали досі 516 вистав, хорів 63, оркестр 9. Реферати виголошено в 116 читальнях в кількості 1.256 при участі 82.947 слухачів. Читальняних бібліотек є понад 138 з 20,976 книжками. Передплачувало 146 читалень 448 часописів.

А як по нашому боці? І чому це так, хоч ми ближче Львова?...

Чи селянинові треба рільничої освіти?

В українських горах на Лемківщині, де є самі малоземельні господарства, добре буде підготувати та повести новий напрямок господарювання так, щоб змагалися селяни — село зі селом о кращі висліді їхньої праці. Це принесе малоземельним великі користи. В других сторонах наших земель ведено вже такі згуртовані під окремим наглядом та вказівками — господарства та вони дали чудові овочі. Про грошеві вклади тут немає мови, тільки через подвоєння праці, свідомої праці дійдемо в наших рільничих варстатах праці до бажаної цілі: до поступової господарки, яка дає більші успіхи — через окремий сівозмін, так в плані городових і других рослин, як рівнож в годівлі домашніх тварин. Кожний господар мусить запізнатися з новочасними способами обробки рілі, її поправленням, приміненням нових напрямків про загальне господарське освідомлювання. Господарити і капарити — це не одно, господарити треба з записником в руці; чим скорше навикне господар вести господарські записки, щоб пізнати з чисел видаїнїсть своєї рілі та висоту продукції своїх домашніх тварин. Село не сміє поминати справи збуту своїх витворів, маючи на увазі можливість кооперативної організації. В кожному селі повинні засновувати Кружки „Сільського Господаря“, де приїздити буде окремий просвітнянський організатор, буде виголошувати на господарські теми бесіди, вести показові досліди, навчати, пояснювати та освідомлювати село загальнообразуючим знанням. Досвіди малоземельних тут дуже цінні, вкажуть що саме треба закинути, що переняти та поліпшити. Якщо порівнаємо стан господарювання та його зовнішній вигляд під теперішню пору з довоєнними господарками та пригадаємо собі давні часи з тодішних господарських часописів чи книжок, або запитаємо старших людей — тоді бачимо, що господарська освіта ще до війни находила шляхи до нашого села. Вже тоді наші малоземельні господарі добачували, що вдержать себе лише приміненням до тодішних господарських убставин і жадання ринків збуту. Уровень села підносився. Війна здержала і знищила питомий дорібок малоземельних селян, наглий спадок цін та другі змінчиві обставини, які не бачило село, загирили малоземельні хати. Село задовжується, пірне в кредитових та веклярських руках, наглий брак гроша, припинення потрібних вкладів в рілю, губить село. Загально світова криза заскочила українське село не підготов-

лене до змінених господарських обставин.

Знов господарські потреби домагалися від села мало що не загальної перебудови всіх дотеперішних господарських — доходових жерел. Малоземельне господарство не може опертися на зерні, яке стало би головним жерелом доходу. Зміна господарських обставин, оперших на продажі зерна, обтяжених надто великим ризиком, бо така не певна ставка може вдержатися лише в часі високих цін на збіжжя, знищила весь дорібок селянина. **Дохід малоземельного господаря повинен напливати до його малими давками, однак протягом цілого господарського року.** Можливе тоді, що буде цей дохід менший, але і ризико менше. Тому господарі, які крім головної годівлі рослин ведуть своєрідно і взірцево другі відноги господарської годівлі, мають хоч невеликі грошеві допливи, але зате сталі.

Тут саме причина переднівку. Це час, що триває по весняних засівах до самих жнив—зборів; час, в яким загальний брак зерна на селі. Час голоду, біди. Саме тоді господар одержував два рази в році більшу готівку за збіжжя — або підготовані домашні тварини; гроші ці ділив на дрібні пайки, сплачував податки, асекурації, видавав на придівок, гріш розкочувався скоро і село жило спогадами доброї продажі. Теперішній передновок не так грізний на хліб — як радше через брак гроша. Це все зробили низькі ціни рільничих виробів — у відношенні до цін фабричних витворів.

Тут саме бачимо, чому селянинові треба освіти.

„Золотий Колос“

Кому сумно в світі жити,
Біда дошкуляє,
Най не плаче, лем „Золотий
Колос“ най читає...

Знайде раду, біду
Раз на все прожене!
Хто сварливу жену має
Што все мужа клене —
Най ю не бе, лем календар
Перед очи вкаже
Жена зараз ся засьміє
Й! з дороги спряче.

Дуже річи знайде газда
Там, што му лем треба...
Кождий радо подякує —
Зведе очи пак до неба.

А каждого на то стати,
Як задармо, бо не дорого,
За багатель праві, бо лем
Півгора золотого!

(С. В.).

Правді в очі

Польська поліція арештувала жидів зі Стрия Маркуса Айзеншера, що називав себе між галицькими комуністами прибраним призвищем „Іван Луцький, аби „гої“ не так легко догадалися, що він жид. Він видав присуди смерти та прикази бомбових нападів в різних сторонах Польщі. Цей розбишака ховаючися та живучи в достатках, посилав „гоїв“ на найнебезпечнішу роботу. Шофер Павло Блоус з Волині нераз діставав від того „Івана“ гроші та прикази для різних комуністичних „діячів“. Однак скоро переконався, що ця ціла робота — це звичайне собі жидівсько-московське баламутство для поневолення працюючих.

Ми вже нераз писали, що треба стерегтися жидівських приятелів, бо це такий саме приятель селянина як це яйце, що його гріла баба за пазухою, а з його вилізла гадюка та покусала бабу. Колом гнати зі села такого просвітителю, що уряджує вечірні „погаданки“ — баламутить лемківську молодь, що церква — це ворог селянина, каже викидати святі образи з хати та горлати дикі комуністичні пісні „на деспет“ всему та українськоту священству. А всі знаємо, бо це записано вченими в книжках, що не так давно, як ні одного жидів не було на Лемківщині. Між нами немає місця таким, що троять нас кропками, шпиритаями, сахариною, за наші золоті господарські продукти пхають нам свою гидку тандиту, підкопують лад та мораль лемківського села.

Час прозріти та боронити своїх хат перед тою огидною плягою. Хай лізе до своїх біжниць і там „спасає“ „гонених“!

Подивіться на наші цвинтарі — чому так мало там місця — це густий ліс хрестів вказує — що упадок моралі — безвірство пянство жене нас передвчасу в сиру землю. Чи не бачите, хто нищить родинне щастя, основу суспільности? Чи не чуєте щодня про злочини, убійства, крадежі та розбої, яких допускаються старі й молоді на підпитку. Чи не знаєте, що батьки пияці приводять на світ тупоумних дітей, ідіотів, епілептиків, сухітників або із вродженим нахилом до злочинів? Чи не бачите, як тисячі наших сестер і братів через лихі обичаї попадає в розпуку і нужду?

Коли в наших українських селах на Лемківщині засіяє чисте сонце нашого відродження? Якби пробувати вичисляти усі злочини, що кожного дня стаються не то в Європі, чи в самій Польщі, а тільки на східних землях, то волосся дубом би стало.

Чесні громадяни обох Воробликів!

Наша Редакція одержала листа з Америки, який просять нас помістити.

Дорогі Брати Крайни! Витаємо Вас словами: Слава Ісусу Христу! Повідомляємо Вас, що ми перевели збірку на цілу бібліотеку та часописи і переслали через „Об'єднання“ до „Земельного Банку“ у Львові, квоту 107. ам. доларів. Там ми докладно написали, на які часописи, для кого має післати передплати „Зембанк“. Прохаємо Вас Брати обох Воробликів обділюйте себе спільно, без спорів, всі читайте, набирайте знання, як саме лицює свідомим членам Українського Народу. Учїться бороти за краще завтра, проганяйте московську темряву з Ваших хат! Не дайте пропадати „Народному Домові“ в руках твердолюбів большевицьких — ми всі з Вами, ми Вам допоможемо!

По одержанні часописів та книжок, які книгарня Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка у Львові вишле на руки Ст. Вархоляка, просимо нас повідомити та подати точно, що саме Ви за ті наші гроші одержали.

На будуче подбаємо ще більше зібрати і кличемо Всіх Свідомих Братів Лемків які перебувають тепер за Океаном з Одрехови, Боська, Новосільців, Гладишова, Устя Руського та других лемківських сіл, піти нашими слідами, переводити збірки при всіх нагодах; засновувати комітети допомоги Лемківщині, заінтересувати справою матеріальної допомоги досі всіма забутої Лемківщини; улашувати збірки на книжку, бібліотеки і на розбудову одинокої лемківської газети, якою саме є часопис „Наш Лемко“. Боже Вам помагай!

Сінгек, Нью-Йорк, в дні 23. IX. 1934. за Головний Комітет: Голова: Онуфрій Сенчак, Секретар: Остап Козма.

Примітка: Не сміє бути між нами ні одного, що не читав би та не передплачував одинокий український часопис „Наш Лемко“; зокрема всі на еміграціях пішлють вже передплату для своїх Рідних та знайомих в Старому Краю, подбають, що „Наш Лемко“ буде виходити збільшений, кращий, буде приносити більше різних цікавих вісток з нашої Лемківщини та буде стояти, як досі на сторожі національних прав на Лемківщині. Це наша перша й остання заповідь: здоровий ріст національно-українською села в парі з Церквою на Лемківщині. Редакція Нашого Лемка.

За тверезість

Від заснування українського товариства „Відродження“ минуло 25 літ. З цього приводу видало Українське Протиялькогольне Товариство „Відродження“ у Львові книжечку пера Івана Раковського п. з. „За тверезість“. Вона обіймає 48 сторінок друку та декілька світлин. Книжечка ця цінна, бо писана зрозуміло та подає короткий історичний огляд українського протиялькогольного й протинікотинного руху в 25-ліття Т-ва „Відродження“.

Одначе добре було б присвятити більше місця протиялькогольній боротьбі на західних наших землях — на Лемківщині, бо тут саме в останніх десятиках минулого століття — цебто від часу, як став масово мандрувати лемко до Америки та в повоєнних часах, страшенні спустошення ширила п'ятка і загняла весь дорібок наших безталанних лемків у ворожі — жи-

дівські руки.

Пропущено також деяких лемківських діячів, як о. Антона Бескида, що ціле своє життя боровся безупинно протягом 70-літнього душпастирювання в риманівських сторонах за тверезість лемківського села.

Пропущено також діяльність „Братств тверезости“ в Америці, які одиноко дбали про нашу еміграцію та об'єднували скитальців перед денационалізацією. Це дуже важна діяльність тих братств, бо завдяки цих найчисленніші емігранти лемки є найкраще зорганізовані під цю пору у всіх товариствах, а лемків є на еміграції понад 200 тисяч.

Вартісне є це в цій книжечці, бо находимо тут опис наших змагань з отруєю від давних часів.

В міру місця будемо наводити окремо частинами деякі місця з цієї книжечки.

СКОНФІСКОВАНО

СКОНФІСКОВАНО

Заводять сектанство

Знов свіжі баламути находять на Лемківщину. Мов руді муравлі налязять на тихі лемківські села та шукаючи жиру, проповідують різну „правду“. Пишуть нам з Горличчини, що майже що неділі приїздить якісь дурителі, то з Криниць, то з Ліська, то аж з Рави Руської та вештаються по хатах, мови мовлять, огидно нападають на українське духовенство та цькують селян немов криниченська „казита“ — „Лемко“. Горлають на верхсвіт безліч паскудств на церкву та українське духовенство, а лемки слухають, та меркують собі, кілько непростених опікунів пхає свої темні пики в русло українського життя на Лемківщині, щоби розбити, роздрібити, порізнити братів-лемків, а відтак пригнути їх ще більш до землі. Одначе трохи вже не скоро, бо лемко віками тужив за правдою і тепер вже виказав тверду волю захищати себе перед різними експериментами. Штучним солодом

підмазану принаду сектаства лемкам даремно показувати — як даремні є вже дальші зусилля і большевицько-жидівських неганячів.

І цей захотів „раю“

З українських закарпатських часописів довідуємося, що большевики замучили Федора Сидоряка родом з Великого Бичкова. Він був комуністичним діячем і послом та втік перед судом за Збруч, надіючися там похвали та нагороди за свою службу. Пропає на Соловках, як його товариш Мондок та другі. Так платять червоні кати за роботу, „права жидівська рука“ Сталіна Каганович та Зиновєв (Апфальбаум) з Постишевом.

Навіть японці українцям

Японський часопис „Харбінське Время“ завів у себе сторінки для чужинецьких націй, в тому числі головне місце для українців.

Як болгари здобули собі свободу

Болгари, це невеличкий південно-східний словянський нарід, що має 6 і пів мільона душ, отже менше, як українців по цей бік Збруча, а 8 разів менше, як увесь український нарід. Та варто бодай побіжно запізнатися з його історією, бо ця історія — також дуже подібна до нашої і повчаюча. Первісні болгари не були слов'янами. Це були тюрксько-фінські племена, що вже в давнину прийшли з Азії й осіли над Волгою, а около 700 року одно їх племя, може кільканадцять тисяч люда, перейшло через Україну й осіло на Балканському півострові між Дунаєм, Чорним Морем, Грецією і Сербією. Тут застали вони полуднево-словянські племена, але завоювали їх. Та хоча завоювали й створили тут державу, то небаком наче розплилися в словянському морі і тільки назва по них осталася, та ще деякі сліди в болгарській мові. Тож оповідаючи тут про болгарів, маємо на думці той нарід, що повстав з перетоплення властивих болгар-завойовників з слов'янами.

Болгарську історію можна поділити на п'ять частин або історичних „діб“. Перша доба — це часи, коли болгари жили самостійним життям у першій своїй державі, що протривала 300 літ.

Друга доба болгарської історії, це грецька неволя. По двох сотках літ паде Візантія, бо немогла втримати завзятих слов'ян під своєю владою. Коло року 1200 Болгарія знов стає самостійною і ця третя доба її історії триває знов двісті літ. Коло року 1400 нападають на Балкан турки і султан Баязет розбиває болгар за царя Шишмана. Настала четверта доба болгарської історії, доба найгірша, часи турецької неволі, що протривала майже 500 літ. Над болгарським народом знущались турки, а ще більше потурчені греки, що займали високі уряди. Одначе болгарський нарід, хоч який малий, встоявся і тій неволі, а памятаючи про давню славу, не тратив надії на визволення. Непокоять турків безпереривними повстаннями. Творяться міцні організації, що мають свій осідок то в Букарешті то в Београді і кермують повстанням. А хоч ті повстання, проваджені малими збройними відділами, турки завжди люто здушували, то раз кинена іскра не вгасала і палала щораз ясніше. (Прекрасно змалював таке повстання болгарський письменник Іван Вазов в своїм творі „Під ярмом“ — є в українським перекладі прим. Ред.). Так мусіли боротися болгари за свою самостійність. Щойно світова війна, яка дала волю багатьом народам, а скривдила таких, що їм слушно належалося — поставила

болгар на ноги. Днесь мають болгари свою самостійність (з царем Борисом III сином Фердинанда) і невсипущою працею старається скріпити сили та відзискати втрачене. Культурно стоять болгари високо, вище від інших народів на Балкані. Мають около 6 тисяч народних шкіл, 342 гімназії і кілька вищих шкіл. Болгар лучать з українцями приятні зв'язки. За виїмком старої давнини, коли то Святослав (події з історії України) ішов війною на болгарів, болгарський і український народи живуть дружно. Українець (з Закарпаття) Юрій Венелін написав 1829 р. болгарську історію й тим дуже причинився до пробудження свідомости болгарського народу. Наш учений і політично-громадянський діяч Михайло Драгоманів був 1885-95. професором університету в Софії і причинився дуже для розвитку болгарської науки. В полудневій Україні (і в Басарабії) живе багато болгар, що показалися не раз українськими патріотами. Болгарія в 1918 р., одна з перших держав признала самостійність України й прислала свого посла до Києва, (був ним проф. Шишманов, зять нашого Драгоманова). Болгарія пригорнула по 1920-р. багато емігрантів з України й немало українців живе там і нині. Болгарія й певно спочуває нинішньому горю українського народу, бо сама дуже скривджена і другого розуміє. Та дасть Бог, що ще поліпшиться доля обидвох народів, бо як не пропали марно важкі змагання болгар, так не пропадуть і ті жертви, що їх український нарід зложив у змаганнях за свою кращу долю. (Передруковуємо зі „Золотого Колосу“ на 1935. рік).

Лемки

*Ми вирости
З лемківських гір покрову —
В червоних сонця хмарах
Скупали груди свої.
На різбах
Диму у колибах
Заснули квіти наші.
Заснули квіти у надії —
Біленько-ярі...
Ми встали —
В предтлінний шум —
Збудити: дрімучий ліс
І дими хмар і житний лан
У герць — у вир пустити,
Ми не знайшли
Мигтячих скарбів ночі,
Ні злотих рік на дари;
А скарбом ясні наші очі
В обнові правди стали.*

Наука в ліс не йде

В західній Галичині зачала державна будувати велитенські греблі на гірських ріках (Сола, Дунаєць). Перегороджують таку ріку високою дуже сильною, з залізобетону, греблею-запорою і вона підчас повені спинює розбурхані філі. Замість нестримно гнати в долину і там затоплювати поля та села, вона виповнить гірську яругу — долину повище греблі, і з того штучного озера будеться пізніше поволи спускати зібрані води. Це легко зробити, бо всі наші гірські ріки перепливають глибокими гірськими яругами, які легко можна замкнути греблями. Так забезпечиться ціле підгір'я — цілу нашу Лемківщину перед повінями і шкодами, які рікочно на грубі мільйони нищать селянську працю. Такі забезпечення треба перевести здовж карпатських рік та Дністра і Сяну. Там побудувати млини, олійні, прасівні, фабрики тартаки до перерібки нашого цінного карпатського матеріалу — дерева; не вивозити його бездумно за різні кордони в сирому стані, лише в себе перетворити на такі вироби, які мусять пізніше спроваджувати за солені гроші з чужих сторін. Там затруднити сотки дотеперішних безробітних, в першій мірі дати працю всім пошкодженим від цього річного повені. Це принесе сто разів більшу користь всім, як виплутування різних зайвих постанов. Чи воно дійсно так буде — поживем — побачимо.

Свідомі брати в Америці

Заходом Комітету Допомоги Лемківщині, при участі проф. Олександра Ганка та його оркестри відбувся величавий концерт з балом в національно-українській салі в Нью-Йорку, в суботу, дня 9. вересня ц. р. На цей концерт прибули всі лемки українці, що виїхали з повітів: Лісько, Сянік, Кросно, Ясло, Грибів, Горлиці та Березів — за море шукати кращої долі.

Прибули всі, як один, щоб допомогти ділом нашій Лемківщині. Гроші зі вступу призначено на освітні цілі та піднесення Лемківщини на рівень найкультурніших земель.

Честь нашим Братам, що не забувають за Рідні Сторони! Сподіємося, що краще сонце загляне і в наше віконце!

Згоріли живцем

У Франції, в копальні вугля в місцевості Пієр ля Палюд, згоріли живцем 34 робітники, а між ними 15 робітників з Польщі. Тепер подали урядовий список імен погибших і в нім знаходимо два імена, що мабуть вказують на українських робітників, а саме: Антін Комар, літ 40 і Василь Саламаха, літ 28.

Брати-лемки! Розгорілися вогні; Тай у сині тай у зелені, В пурпурові, розбілені — Барви сонні, в тінь спилені... Пилом-порохом припали, Давні наші сні — Сні про славу, про булаву. Обкервавнлись... притахли, у далекий світ пішли, як у найми жебраки. Сні козачі... Погоріли княж-тереми, Полишили стяжні дими... Розкотилися лісами В зачаровані камінні Сні — легіні...

...Аж світанок той прийде очиданий, Світлами злитий, прибраний, Щоб скарби зібрати в долоні... Й хоч щебетно співають нам діти, але — ми в смуток багаті... І непокоїть холод-роси, Гремить у бурю, У кращу майбутність, до світла — до волі —...

Памяті священика-громадянина

Находимо між парохіальними книжками парохії Граб великої вартості книгу. Вийшла вона зпід пера о. Зиновія Флонта, а обіймає 500 сторін письма. В ній представлена минувшина села Грабу й ширшої його околиці від XV. столття аж по нинішню пору — економічні, релігійні, політичні і національно-просвітні відносини бачимо тут, як в зеркалі.

Ця писана книга-хроніка великої ваги історичний документ для кожного, хто займається історією нашого лемківського племені. Рясно тут опрацьовано, як старе в лемківське плем'я і коли воно появилось на тій території, яку тепер замешкує.

Коли читаємо в українській пресі про неумолиму смерть цього священика-громадянина — **о. Зиновій Флонт**, колишній парох Грабу і дуклянський декан, перенесений відтак до Бикова коло Самбора — помер, дня 4. IX. ц. р. — бачимо цю його безінтересовну посвяту для добра нашої Церкви та українського народу на Лемківщині. І довів Покійний в тертях партії двох різних політичних і національних напрямків, що різні ворожі струї розбивалися — не користаючи нічо в Грабі, Ожинній та Ростайнах.

Вартісна є також в „Літописі Червоної Калини“ історія визвольних змагань лемків в 1918—19 роках, цебто історія т. зв. „Лемківської Республіки“ написана Покіїним.

Гордиться Лемківщина таким Сином Української Матері. Память про його во вік лунати буде на Лемківщині!

Як старатися про податкові полекші?

На підставі зарядження міністра Скарбу в Варшаві з дня 28. вересня цр. признано всім жертвам повені припинення податків та податкові полекші.

Для малоземельних до 15 га землі включно (таких господарів є найбільше на нашій українській Лемківщині) признано податкові полекші та звільнено всіх, що потерпіли від повені — від плачення залеглих податків, з якими залягають по день 31. грудня 1934 р., якщо повинь знищила їхнє господарство до половини (50 проц.) сподіваних зборів, або як страти зі сподіваних зборів виносять 50 процент, одначе, як є крім цього шкоди в живім та мертвім інвентарі, господарських забудуваннях, обстановках і т. п.

Повенян звільнено від ґрунтового, доходowego, промислового та маєткового податку та залеглостей. Наказано також скарбовим урядам-палатам признавати полекші та припинення податків належно — скоро та справедливо полагоджувати всі домагання зарядженням подані — зокрема для всіх повенян.

З припиненням податків — припинено деякі екекуторські кошта, знов відрочені або розложені на рати — податки будуть побирати без відсотків за відрочення.

Від податків є звільнені повеняни після такого зіставлення: о 20 процент — при стратах зборів до 10 процент, о 50 процент при стратах до 25 процент, о 100 процент (в цілости) при стратах від 25 процент до 50 процент. Решту залеглих податків відсунено всім повенянам аж до 1. листопада 1935 року.

Кожний господар знає, які школи заподіяла йому повень; список таких страг очеркує йому точно висоту, про які може старатися полекші. При порівнанню знов такого списку з наведеним заґадженням, треба домагатися в Повітовім Комітеті Помочі Жертвам Повені або в Повітових Комісіях — окремої посвідки понесених страт. Посвідку треба ствердити у повітового старости (в урядах мають поводитися з нами чемно — людяно та скоро полагоджувати наші болячки!).

Потім пишемо прохання о полекші або припинення податків до відповідного Скарбового уряду. Покликуючися в прохання на розпорядок міністра Скарбу з дня 28. вересня 1934 р. очеркне пошкодований, про які старається полекші чи звільнення або розложення на рати податків — згідно з посвідкою понесених страт, яку долучуємо до прохання.

При окремих стратах в інвентарі, забудуваннях і т. п. це все повинно бути точно і виразно подане в посвідці. Прохання треба вносити до 15. грудня 1934 р., пізніше таких не будуть приймати. Прохання є вільне від стемплів. Уряди та комітет для жертв повені дають докладне пояснення та відповідну поміч. Це нам належить, бо ми також потерпіли від повені.

Присипайте передпла у та належитість за „Першу Лемківську Читанку“. Лише тоді зможемо видати другу збільшену читанку, вона буде ще вартісніша. **Дбаймо самі про піднесення Лемківщини на рівні з усіма українськими землями. Ділом це покажимо!**

Музей Визвольної Боротьби України

Всі культурні народи зберігають та збирають свої великі культурні скарби, всі такі річи, що показують, як жили люди, воювали, добували своїх прав та вели себе до визволення. Ці всі річи складають в окремих домах, які називаємо музеями. Ми українці маємо такі музеї у Львові, у Перемишлі, окремих лемківський музей в Сяноці, знов бойківський в Самборі. Для нас лемків ще і тим дорогий наш лемківський музей в Сяноці, бо тут наводимо старі наші пам'ятки з лемківського мистецтва, тут зберігаються наші лемківські старинні цінності, що є похажі та дорогі спільно з усіма українськими пам'ятками. Культуру народів міряють у світі звичайно числом таких установ, що мають велику вагу для культури кожної нації. І ми українці не позістаємо: незабаром мине десять років, як у столиці Чехословаччини, у Празі, повстала одна з найважливіших українських культурних установ: **„Музей Визвольної Боротьби України“**. І не тільки архівні матеріали з часів великого народнього здвигу 1917—1920 рр., не тільки пам'ятки з боротьби за наше визволення, але це все, що в різних часах давало свідомство про нашу національну

працю на всіх полях, — знайшло місце в зборах Музею. Вже тепер, коли Музеєві з браку коштів, ще далеко до повного упорядкування своїх скарбів, збори його можуть сповнити кожного члена Української Нації — гордощами. Правда, нам важко мірятися з іншими націями, які й у тяжких хвилинах свого життя розпоряджали більшими матеріальними засобами, що на довгі часи забезпечували існування музею. А отже, хоч і не дуже багаті, ми, знаючи вагу такого одинокого в нас Українського Музею, мусимо його підтримати й своїми пожертвами забезпечити йому його існування, поволі підготовляючи для нього ґрунт під його власну домівку. Особливо українці лемки в Америці й Канаді повинні допомогти музеєві, бо як не жалували одні своєї крові для свого народу, то другі бодай лептою піддержать цей музей, щоб задержати останки свідків тої боротьби для наступних поколінь.

Жертви складати та пересилати через Земельний Банк Гіпотечний у Львові з допискою М. У. Д. (Музей Український Дім) — в Америці через Об'єднання Українських Організацій — „Obyednanye“, P. O. Box 122, Hudson Terminal, New York № 7.

Посвячення другого українського літака у Зл. Державах Америки

В неділю, 30 вересня, в Шикаго відбулося посвячення другого українського літака „Львів“. Перший літак „Україна“ посвячено 19. серпня в Дітроїті.

Підчас українського летунського свята в Шикаго відбулася воздушна парада, в якій брали участь оба українські й американські літаки. Літаки куплені з публичних збірок гетьманцями-державниками в Америці. Вони заклали три летунські українські школи.

Літак „Україна“ прилетів до Торонта з Дітроїту в неділю 7-ого жовтня під кермою інструктора і летуна п. А. Чайковського. Чотири канадські літаки зустріли його і товаришили в цілій пополудневій програмі. Літак осів на полі компанії на північній передмісті, де відбулося перше українське авіаційне свято в Канаді (авіатика — лат. слово — летунство).

Представники різних організацій з різних місцевостей східної Канади взяли участь в цій летунській параді. Значить, постемо...

Чому це приписати?

На будовах в Польщі лучається кожного року пересічно около 1500 нещасливих випадків.

СКОНФІСКОВАНО

Володимир Поливка (син Талергофського свідка) парубок з Ростки великої — дістав позволення на ношення револьвера (в обаві перед українцями). А дня 20. X. ц. р. на весілю Петра Репели хотів — з своїми братами, і том броньом — напасти на Йосафата Поливку. Завдяки спостереженню свідків, не прийшло до біди. Бо закликано розумних людей, котрі дали знати „рицарю“, що як з добра — дав нападе на Й. П. потрафлять його оборонити. По такій заяві вояка успокоївся, і до нічого не дійшло. Чи це не ганьба, щоби брат на брата за чужим підшептом наступав? Схамениться, будьте людьми!

Відійшов від нас

В дні 1. листопада ц. р. о год. 2. по полудні помер наглою смертю о. д-р Роман Винницький, парох і декан в Воробнику корол. к. Коросна 4 листопада відбулося перенесення тлінних останків Покійного до парохіяльної Церкви, а 5. листоп. величавий похорон, в якому взяло участь 28 священників (в тім 6-ох лат. обряду).

Майже всі мешканці парохії, з трьох сіл, та багато народа з чужих парохій, брали участь в похоронах разом около 3000 людей. На могилі зложено 17 вінків, в тім 2 від місцевого Кружка Сільського Господара, якого покійник був членом. Загальну увагу звертав вінок — з чотировіршом на таблиці:

„Для народу працювали,
Не горділи Рідним Краєм,
Всім нам радо помагали
Й відійшли — з жалем пращам...
(члени „Сільського Господара“ в Вороблику кор.)“

Наша парохія тратить в Покійникові одного з чільних працівників на Народній Ниві. Покійник за 4 роки Свогого побуту в Воробнику кор., з'єднав Собі серця всіх без різниці мешканців.

Нема людини, навіть з тих, що за життя кидали йому колоди під ноги, котра посмілаби Покійникові — щось закинути, тому тим більше уvidатнюється факт болючої втрати заслуженого Діяча. Покійник багато причинився до укріплення національної свідомости серед несвідомих ще деяких парохіян.

З його слів на проповідях та приватно віяло все любовію до всього що наше, рідне, українське, укріплюючи всіх не лише серцем, але і доводами Свогого розуму та знання, тож на його похороні нарід увесь ридав дійсно, як по страті дорогого Батька і Учителя... Вічна йому Пам'ять!

Скасували окружний суд в Сяноці

З днем 1. жовтня ц. р. територію окружного суду в Сяноці поділили на 3 часті: громади городських судів в Сяноці, Буківську, Балигороді, Риманові, Ліську та Устриках Дол. прилучили до окружного суду в Яслі, Березівщину та Динівщину до окр. суду в Ряшеві, Бірчанщину до окр. суду в Перемишлі. Презес суду в Яслі видав наказ не приймати (як досі було) ніяких писем в українській мові, не відбирати присяги по українськи, трактувати українську мову, як чужу. Коли сторона не розуміє польської мови, брати перекладчиків.

СКОНФІСКОВАНО

В циганській державі гороїжаться

Румунська шкільна влада пригостила вже другий список учителів українців, що мають бути усунені зі служби. Їх завізвано окремими письмами до краевого інспекторату в Чернівцях. Коли завізвані зійшлися на означену годину, сказано їм тільки, що можуть вертатися до дому і що, як буде треба, їх щераз покличуть. Грізні хмари зависли над 100 українськими учителями.

Нові українські кооперативи

Дирекція Ревізійного Союзу Українських Кооперативів прийняла в члени Товариства 20 українських кооператив. Радісне це явище, однак не находимо у списку ні одної новозаснованої кооперативи на Лемківщині.

Братаються

Німеччина і Японія заключили договір, на основі якого Німеччина має привезти з Японії мільйон тон соли. Зате Японія закупить в Німеччині амуніцію і хемічні продукти. З Німеччини поїде до Японії 500 німецьких летунів інженерів.

Живцем похоронили 100 людей

Англійські часописи описують таку подію: перед наступом еспанських військ на повстанчі відділи, сховалося 100 повстанців до копальні. Гнатися за ними до копальні було небезпечно, а з копальні повстанці не хотіли вийти. Тому військо ненадумуючися довго, засипало квпальню і жнвцем погребло сотню людей.

Дорога помилка

В Ньюйорку в жидівській лічниці через помилку одрзали хлопця-немовлятку, якого родичі є католиками. Родичі домагаються тепер від управи лічниці відшкодування за заподіяний їм синові біль і ушкодження тіла у висоті 75 тисяч доларів. Справу вирішить суд.

За похвалювання вбивства

В Бориславі арештували Степана Турика за похвалювання вбивства короля Югославії Олександра.

Побачив „рай“ і більше не хоче до нього

Робітник з Оломунцу на Моравах (де продавали до війни лемки стада овець — там відбувалися по св. Покрові — річні ярмарки), Франціск Гаускнехт забажав таки на правду покушати земного раю. Чмихнув без паспорту до большевицької границі. Там зголосився у гершім большевицькім уряді, але не повірили йому, що він таки з переко-

нання прийшов до совітів, взяли його за шпіона, добре набили, заперли, а потім засудили на 10 лт примусової праці. По якімсь часі вдалося йому втечи і по довгій небезпечній мандрівці дістався до Галичини, а звідтам до Ясіна. Тут з плачем переказує свої пригоди в большевицькому раю. Мабуть наука в дебрі не пішла, може б так за його приміром пішли різні шевці, кравці, що їх на нашій Лемківщині розпирає за большевицькими ласощами.

Влом на плебанію

В Фалькенбергу, повіт Добромиль, напали озброєні бандити на ділксондза Пенти. Поліція пустилася в погоню і арештувала бандитів.

І цим разом жид

У Варшаві викрили велику паспортову фальшивню. Арештували сто осіб в різних місцевостях Польщі. Головний ватажок — жид Мошко Шифман помер з переляку на удар серця.

Помер за морем

Свідомий громадянин, член Українського Народного Союзу в Філадельфії (Америка), Андрій Янкович помер дня 24. вересня 1934 р. в Mc Adoo, Pa., родом зі Святкової вел. коло Жмигорода. Вічна йому пам'ять!

Знову видаляють поляків

Через Штрасбург переїхало два транспорти польських емігрантів, що їх видалено тепер з північної Франції. Є їх коло 1000 осіб, в тім числі 250 дітей. Вони вертають до Польщі.

Сама дре - сама квичить

Читаємо в „Русским Голосі“ ч. 40 з дня 28. жовтня, що „горячим желанієм русскаго народа Лемковщини (Лемківщина не Москва — там немає „русскаго народа“ господа редактори! — прим. Ред.) являється учреждение в самом ближайшем времени епископской кафедри для Лемковщини“ (установлення в коротці) — дальше „населення Лемковщини сжилось с мислю о своем епископе и дорожит ею и никогда от нея не откажется“ — натомісць нам відомо, що всі та свідомі лемки мають вже Епископа, лемкам не треба десятъох епископів, а таким як компанія Гнатишаків, Бачинських, Макухів, Кукісів мабуть і окреме епископство вже не допоможе. Розпинали лемків талергофськими дурійками, лемко терпів, а подвижники горнули царські рублі, тепер розтрачують народне майно та безсоромно вдають спасителів за юдині гроші.

Знаємо одну приповідку, що сама свиня мішок дре — сама квичить...

Наварила — напекла

Штучно уряджуют „новітні руснаки“ різні свята, на котрі приваблюють — як мух до мухолапок — лемків.

Подібну імпрезу — свято Талергофиев в Сквіртнім заповіли в кр. „Лемку“ на день 19. VIII. бр. Програма була устійнена! Учасі мали брати всі „вірні села“. Між іншими і Лабовяни мали там брати учасі „в ритмічнотм упражнении“.

До Лабової навіт приїхала панна Трофанувна і паник Дуркот — здається — пржиготовачь Лабовянів до того „здвижения“.

Та як прийшов день „собрания“ Лабовяни його збойкотували! Один захворів, другого заболіла „лем“ голова, третій іншу продумав штуку. А в дійсности, цілий тот час „копалі бальон“, але заміст в Сквіртнім — в Лабовій!

Програма вийшла на слизке! Методий скомпромітувався! Не помогла ні „паненка“ ні паник. — Не вдалося!

Лабовяни „тип нового русіна нияк не розуміють“. Лабовяни „меркують“ — хоч може ще не всі — що „правдивий руснак“ а українець ріжняться „лем“ о еден „паляграф“, що „правдивий руснак“ як і українець, завзято і чесно боронять „народних позицій!“

Лабовяни — як зрештою всі свідомі лемки — видять: „што не тади стежка“, кудотю ідутъ „новітні руснаки“.

Тотму ще нераз заплачуть криничани з під чорного стягу, а може „лем“ будуть удавати восплаканіє“, бо шкода таких варениць... Б.

Чи вислали Ви вже передплату на „Дзвіночок“, тільки 2 зл. Це найкращий учитель Вашої литини. Адреса: „Дзвіночок“, Львів, Руська 18.

Протижидівські заворушення в Сальоніках

На передмісттю Сальонік в Греції трапилися протижидівські заворушення. Одного жида - аптикаря тяжко ранили. Жиди боронилися. В одній школі вибили шиби; перед будинком тої школи поставили поліційну стійку.

Араби також проголосили загальний страйк на знак протесту в справі жидівської держави. І там перебивається вже всім жидівське добро. Кожний нарід домагається свобідного життя на своїх землях

Вже присилайте списки адрес тих, що хочуть заізнатися з „Нашим Лемком“. Буде ще цікавіший „Наш Лемко“.

Пишіть про все, що діється у Ваших сторонах.

„Сконфісковано“ або чому в газеті бувають білі плями

Дивуєтесь Чесні Читачі, як бачите в газеті білу пляму з написом „сконфісковано“, дехто може і докіряє, що платить, а газета з білими плямами. Ці плямки часом на два-три рядки, часом є лише початок і кінець, а деколи без кінця початку. А то є конфіскація і в тім Редакція свідомо не винна: Ось воно так: Редактори пишуть статті, перечитують, поправляють, переіначують і пильно вважають, бо знають, що не все можна писати, що хочеться. І один другого радяться, чи це чи тамте може бути сконфісковане, чи ні. Нарешті дають статті до друкарні. Там складачі складають, потім зложене поправляють, склад укладають у залізні форми величини сторінок і починають друкувати газету на машині. Як тільки зачнуть друкувати, посилають перших 14 примірників до цензури, до староства. Там урядник—цензор читає газету і коли не знайде нічого такого, що на його думку є протизаконне, то газета друкується в спокою далі і її розсилаємо передплатникам. Коли ж цензор заперимітить щось такого, що на його думку підпадає під котрийсь параграф про протизаконні писання, то зараз зачеркає це червоним олівцем і повідомляє, що сконфіскував газету. Тоді поліція йде до друкарні і горне все, забирає газети, що до того часу видрукували. Тоді виймається з машини це сконфісковане місце тобто склад — і далі вже друкується з білими плямами. Це є вже другий наклад, з якого знов посилається кілька примірників ще раз до цензури для доказу, що викидано сконфісковані місця. Звичайно декілька днів потім приходиться з п окуратури затвердження тої конфіскації і це муситься помістити коїштом Видавництва в найближчій числі на першій сторінці. Там пишуть, від якого слова до якого сконфісковано і за що, а є обов'язок друкувати по польски, так, як приходиться. Отже як бачимо, хоча редактори уважають, то часто й мимохть вийде щось таке, що цензура змаже. Це є річ дуже неприємна, головню для редакторів; їх уже досить гризе це, що через конфіскацію Видавництво поносить страту і читачі на час не дістають газети, або дістають з плямами, тому не треба гнватися на Редакцію, що пускає ці білі плями, порожні. Сконфіскованих газет (перший наклад) не вільно висилати, за це карають судово. Не хочаючи наражати газети на конфіскацію, ніхто свідомо не поміщує такої річи, що напевно може бути сконфіскована.

Тому просимо наших читачів не робити нам докорів, як приходиться газета з плямами—вибілена, а навпаки приєднуйте нам нових передплатників.

До братів лемків!

„Учіться“ брати лемки,
Книжечки читайте,
І маленьких своїх діточок
Рідної мови навчаєте.
Не забувайте за праматір —
Наші зелені Карпати,
Що лишили вам прадіди —
Козаки завзяті.
Пам'ятайте про свою пісню,
Що її ваша мати співала,
Як вас маленьких до сну
В колыску клала.

Під впливом Шевченкової поезії написав Степан А. Пельц в Нью-Йорку, 19. X. 1934. р.

Врожай на гриби

цього року такий, що такого не тямлять найстарші люди. Головно зародили гриби в Карпатських лісах. Добре буде zorganizувати при всіх наших українських кооперативах місце скупки гарних сушених грибів та перепродувати „Народній Торговлі“. Не будуть різні п'явки дороблятися майна на наших природних багатствах. Гріш з нашої батьківщини мусить лишатися виключно — назавсе в українських руках. Маємо таке саме право, як і другі народи — до свободного розвитку на наших землях без жидівських галапасів..

Більше є Бачинських

Москвофільський агітатор на Закарпатті, д-р Фенцик вибрався недавно з Ужгороду до Америки, щоб там збирати датки для загроженого банкрутством „Ощества Духновича“ в Ужгороді. Одначе не везе такому: сама „Центральна Руска Народня Рада“ остерігає перед ним американських „русских“, прашівський зїзд общества ім. Духновича та учительське „товариство“ з Мукачева не дало йому повноважень. В чийм імені поїде д-р Фенцик до Америки—невідомо. Так то господарять „русські“.

Купили збіжа.

Кілканацять господарів з Лабової, Нової Веси, Ростоків-вел. купило по кілька чверток озимого жита — у жидів в Н. Санчі — та посіяли: одначе сходу не діждалися: Не зійшло ні одно зеренце. Тепер купують і сіють другий раз. З того наука — „Не купуй у жидів.“

Нові дива

Англійські часописи пишуть, що німцям вдалося збудувати безшелесний літак. В Швеції випробовують безшелесну гармату, яка стріляє цілком тихо. А це все на біду — бо спокою годі діждатися та й не буде; світ скохується в безодню...

УЖИВАЙТЕ ЛИШЕ
знаменитої „ЛУНА“
цикорії „Празінь“
здорової під-
мінки кави „

„Солодової Кави ЛУНА“

виробів
української кооперативної фабрики
„Суспільний Промисл“
Львів, XV, Церковна 2. тел. 42-97.

Листування

Вп. Молодий лемко.

Оповідання „Трагедія снів“ і „З Петрового дня“ — отримали. Помістимо в чергових числах „Н. Л.“ Всі ми повинні подбати, щоб збільшити „Нашого Лемка“, щоб частіше виходив і був більший об'ємом, тоді буде ще цікавіший і більше лемківських дописувачів — буде мати змогу поміщувати в ньому свої дописи. Тому до приєднування передплатників! Ви пишете гарно, тільки по зможі старайтеся писати трошки коротше. Багато читайте! Простудіюйте, історію України, історію української літератури, перечитайте твори всіх українських поетів і письменників. Не забувайте за нас. Присилайте далі короткі оповідання, дописи.

Здоровимо щиро та сердечно дякуємо за побажання перемоги. — Переможемо — при здовній співпраці свідомих братів лемків, — бо-ж правда по нашому боці!

Єдина найліпша
і своєрідна
ПАСТА до ВЗУТТЯ

„ЕЛЕГАНТ“

Львів, Кордецького ч. 51.

Тел. 60-04.

КОНСЕРВУЄ ШКИРУ!

Уживайте лише цю пасту!

Куріть

тільки українські

паперці і тутки

„КАЛИНА“

Жадайте всюди

Кожний, хто хоче їхати в світ, нехай вперед добре порадиться в Товаристві Опіки над Українськими Емігрантами у Львові, вул. Вишневецьких 4, I. пов. На відповідь треба долучувати значок за 50 гр.

ЦІННИК ОГолошень: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот. Дрібні оголошення за слово 10 сот.